

capicua encides

PUBLICACIÓ PERIÒDICA DE DISTRIBUCIÓ GRATUÏTA · UNIVERSITAT D'ALACANT

Tardor amb T de Teatre



Diuem que la tardor és l'inici de moltes coses, no debades en valencià també se'n digué *primavera d'hivern*. I és de veres. Comencen les classes i ens fa la sensació que el curs passat era l'any passat. Fins i tot, ens proposem fites, com si fóra Cap d'Any: ens apuntem al gimnàs, comencem el règim, deixem de fumar... Hi ha qui inicia alguna col·lecció: de segells, de miniatures, de maquetes de trens. O de didals! Passa que en el fons no podem coure encara que l'estiu s'ha acabat. Tots sabem que després del pont del 9 d'Octubre hem d'esmerçar esforços a organitzar-nos les assignatures, a fer els primers treballs, a estudiar per als exàmens de desembre —que són a l'octubre! Tanmateix, amb la tardor ha començat també la temporada cultural en la Universitat: teatre, tallers, conferències, exposicions... Us aconsellem que assumiu ja mateix aquella màxima antiga del *docere et delectare* i proveu de combinar faena i diversió. El viatge, així, no serà tan feixuc.

EDITA:
Universitat d'Alacant
Departament de Filologia Catalana

DIRECCIÓ:
Sandra Montserrat i Buendia

AMB LA COL·LABORACIÓ DE:
Dari Escandell, Joan Borja, Josep Escolano, Guillem Selles, Joan Nave, Andreu Senti, Eduard Baile, Héctor Càmarra i Jordi Domènech

DISSENY:
Nicolau Borja

IMPRIMEIX:
Gráficas Jonenses

CONTACTE:
Departament de Filologia Catalana
Campus de Sant Vicent del Raspeig
Ap. 99 E-03080 Alacant
Telèfons: 96 590 34 10 | 96 590 93 30
dfcat@ua.es

Depòsit legal: A-124-2008
ISSN: 1888-6507

Herta Müller:

Herta Müller ha rebut el Premi Nobel de Literatura del 2009. Enhorabona. Diuen les cròniques que Herta Müller és germanoromanesa; açò és, una escriptora romanesa que pertany a la minoria alemanya d'aquest país i que escriu en la seua llengua primera, l'alemany. És Berta Müller una escriptora romanesa o alemanya? És totes dues coses? A quina cultura pertany Berta Müller? A qui han premiat els del Nòbel? Han reconegut l'obra d'una escriptora romanesa o d'una autora alemanya? En una fira del llibre de Frankfurt representaria els escriptors romanesos o els alemanys? O representaria els escriptors romanesos que escriuen en alemany? O representaria les dones de nacionalitat romanesa que s'expressen en la varietat de la llengua alemanya que es parla a Njtzkydorf, el poble de Romania on va nàixer l'any 1953? És Herta Müller una lluitadora pels drets lingüístics de la minoria germanoparlant de Romania? És vista per les autoritats romaneses com una nacionalista alemanya que amenaça la integritat -i la grandiositat- de la cultura romanesa? Du l'estigma de ser una hereva de la ideologia nacionalsocialista de la Gran Alemanya que propugnava el III Reich? És una exiliada romanesa que

renega dels seus orígens? Uf! Com és de difícil de definir! -

És que volen fer-ho complicat! Tan fàcil com és! No ha nascut a Romania? Aleshores és romanesa.

—Sí, però escriu en alemany!

—Això és només un detall. Un es defineix pel lloc on naix i Herta Müller és romanesa.

—Però ara viu a Alemanya, s'hi va exiliar perquè no se sentia ben tractada al lloc on va nàixer.

—Una mala patriota, ja ho veus.

—I la llengua et sembla un detall accessori? Què em dius de la llengua? Si escriu en alemany, alguna cosa haurà de tenir-se en compte a l'hora de definir la persona segons la llengua en què s'expressa, oi?

—La llengua, la llengua... vosaltres els parlants de llengües de curt abast sou uns sentimentals. La llengua és una cosa més, el que de deveres importa és el territori i que jo sàpia Njtzkydorf és Romania i no Alemanya.

—Ara em diràs que l'alemany és una «llengua de curta volada».

—No m'emboliques. Del que parlem és de si Herta Müller és romanesa o alemanya. I com a nascuda a

Consell d'Alumnes: què fem del caldo?

GUILLEM SELLES
Membre de l'Assemblea
d'Estudiants



Des de les eleccions que se celebraren el 31 del març passat i on s'elegiren els representants estudiantils al claustre, han passat vora sis mesos. Encara ara Campus Jove domina aquest òrgan de representació estudiantil. És a dir, que encara només huit o nou estudiants són els que representen a tot el conjunt de persones que estudiem ací, en la UA. No és que estiguem totalment en contra que tan poques persones decidisquen sobre tot allò que ens afecta com a estudiants, la qüestió important és que aquesta Permanent només va convocar una vegada a l'Assemblea del Consell d'Alumnes. Per tant, és normal que a aquesta Assemblea del Consell només assistiren 15 persones. Per contra, el debat sobre la implantació de l'EEES va comptar amb la presència de més de 1.500 persones, gairebé no cabíem al Paraninf.

En aquest mateix debat, el Rector es va adreçar a l'Assemblea d'Estudiants i ens digué que presentàrem una candidatura a les eleccions i d'aquesta manera

podríem fer arribar les reivindicacions que es feien per la nefasta aplicació de l'EEES. Així ho va fer l'Assemblea i es registraren unes xifres de participació molt interessants: un 12%. No és per a tirar coets, però si ho comparem amb el 4% de les eleccions estudiantils anteriors, quan va guanyar Campus Jove, no està gens malament.

L'única explicació que podem donar a aquesta pujada de participació és la manera de funcionar assembleària. Una assemblea és un espai de decisió obert a tots els implicats en la qüestió, en el nostre cas, els estudiants. Mitjançant l'anàlisi crítica de la situació i el diàleg obert de totes les postures, l'Assemblea intenta arribar a un consens entre totes les opcions. És per això que les seues decisions representen a un nombre major d'estudiants que si tan sols prenen les decisions transcendents les huit persones de la Permanent del Consell d'Alumnes.

La proposta que defensa l'Assemblea és molt clara: democratitzar a fons la participació

estudiantil. Seguint l'exemple dels estudiants francesos estem creant assemblees de facultat que puguen decidir directament en la vida universitària, a tots els nivells. Per tal d'aconseguir-ho volem proposar una reforma de l'Estatut del Consell d'Alumnes que permeta una participació directa, fluida i oberta de la veu dels estudiants.

El problema és que *Campus Jove* sembla que té por dels canvis i, per això, encara ara, sis mesos després de perdre la majoria dels claustres, s'aferren al poder. Nosaltres no tenim por dels canvis, sabem que és necessària una altra universitat i volem participar-hi, però

ho volem fer com a protagonistes, no com a espectadors i encara menys com a clients.



alemanya o romanesa?



Romania és romanesa.

—Dona, no em diràs ara que només hi ha alemanys a Alemanya, si més no, hi ha parlants d'alemany repartits per mig Europa. Les fronteres polítiques són això, ratlles en un mapa que es posen en un moment determinat, com un acord polític, i que es desfan o es canvien si convé. Recorda el que va passar fa uns anys a l'antiga Iugoslàvia.

—Això és culpa del nacionalisme, que sols pensa en els interessos particulars i deixa de banda els interessos de tots. Els nacionalistes només es preocupen de les idees de quatre romànics il·luminats que es dediquen a fer la punyeta i a dir que són diferents perquè parlen una llengua diferent.

—De quins nacionalistes parles? Dels que diuen que els nacionalistes són els altres o d'aquells que diuen que només són diferents les llengües dels altres?

—Tu sempre intentes enredar-me.

Haurem de llegir Herta Müller, membre de l'Acadèmia Alemanya de la Llengua, si volem saber realment com és aquesta autora, romanesa de naixement i alemanya si mirem com escriu. Hi ha un detall que no deu ser indiferent en la seua obra: la

consciència de pertànyer a una minoria lingüística en un país que reconeix com a única llengua oficial el romanés. O això volem pensar. La sort que té aquesta autora és que escriu en alemany, una llengua minoritzada a Romania però que és la llengua nadiua més parlada a Europa. No és llengua oficial a Romania, però sí que ho és a un grapat d'estats: Alemanya, Àustria, Suïssa, Bèlgica, Liechtenstein, Luxemburg i en algunes regions d'Itàlia, Polònia i Dinamarca. I per descomptat, és una de les llengües oficials de la Unió Europea. Aquesta situació, més enllà del premi que li ha atorgat l'Acadèmia Sueca, assegura la difusió de l'obra de Herta Müller arreu del planeta, com si fóra la dels darrers escriptors alemanys premiats amb el Nobel de Literatura, Efriede Jelinek (2004) o Günter Grass (1999). Potser, però, ningú mai no li preguntarà si culturalment és romanesa o alemanya. La resposta és tan evident que seria una ofensa a la intel·ligència. I ningú vol ofendre una premi Nobel. Ni sentir-se poc intel·ligent per formular preguntes que tenen una resposta tan clara. O bé sempre pot un fer-se el suec i fer preguntes impertinents que tenen un interès «curta volada». Llegirem més, doncs.

JOSEP ESCOLANO
Filologia Catalana



Després-demà

Agenda TARDOR 2009

TEATRE

Dijous, 15 d'octubre 20:00

Variacions enigmàtiques

Paranimf de la UA

www.veu.ua.es/va/

CONFERÈNCIES

Divendres, 23 d'octubre. 12:00 h

Teresa Monroig en el cicle «Escriure El País»

Saló de Graus, Facultat de Dret

Dilluns, 19 d'octubre. 13:00 h

«El Curial e Güelfa, és o no és valencià?».

Dr. Germà Colón. Universitat de Basilea

Facultat de Filosofia i Lletres

<http://www.ua.es/dfc/activ/activ.html>

Dilluns, 26 d'octubre. 13:00 h

«Aproximació geolingüística als parlars tortosins».

Pere Navarro Gómez

Facultat de Filosofia i Lletres

<http://www.ua.es/dfc/activ/activ.html>

Dilluns, 2 de novembre. 13:00 h

«Minories francòfones del Canadà fora del Quebec».

Dr. Claus Pusch

Facultat de Filosofia i Lletres

<http://www.ua.es/dfc/activ/activ.html>

Divendres, 13 de novembre 12:00 h

Xavier Sarrà en el cicle Escriure El País

Saló de Graus, Facultat de Dret

TALLERS EN VALÈNCIA

Tallers de Cultura de la UA

- Curs de narració i expressió en valencià. «Contem contes»

(Rosa Fraj)

- Tècniques de preparació d'un discurs i d'un debat (Sandra

Montserrat)

- Producció i gestió d'actes culturals. Com crear i vendre un

espectacle (Alejandra Pérez Román)

www.veu.ua.es/va/

XXII CURS DE SOCIOLINGÜÍSTICA DE LA NUCIA: "ENSENYAMENT, DIFUSIÓ I ÚS DE LA NORMA LINGÜÍSTICA" (i 2)

Lloc: Seu Universitària de la Nucia

Dates: 30 i 31 d'octubre i 6 i 7 de novembre de 2009

Matrícula: <http://www.ua.es/va/estudios/seus/nucia/>



DIVENDRES, 30, OCTUBRE, 2009

15:30-16:00 h. Lliurament de materials als inscrits / Acte d'inauguració

16:00-17:30 h. Joan Veny (Universitat de Barcelona; Institut d'Estudis Catalans) «Norma i diatopia»

17:45-19:15 h. Maria Josep Cuenca (Universitat de València; Institut d'Estudis Catalans) «Convergència i divergència en la norma catalana actual»

19:30-21:30 h. Jaume Salvanyà (Assessor lingüístic del GrupFLAIX): «Descripció i prescripció: la relació entre l'ús i la norma»

DISSABTE, 31, OCTUBRE, 2009

9:00-10:30 h. Joan Solà (Universitat de Barcelona; Institut d'Estudis Catalans) «La sintaxi de l'Institut d'Estudis Catalans»

11:00-12:30 h. Joan Julià-Muné (Universitat de Lleida): «Com cal

pronunciar en català els noms propis forans?»

13:00-15:30 h. Josep Àngel Mas i Castells (Universitat Politècnica de València): «La variació lingüística en l'estàndard oral valencià»

DIVENDRES, 6, NOVEMBRE, 2009

16:00-17:30 h. Joaquim Rafel (Universitat de Barcelona; Institut d'Estudis Catalans) «La norma lèxica i el diccionari»

17:45-19:15 h. Jaume Cabré (Escriptor; Institut d'Estudis Catalans): «L'escriptor i la norma»

19:30-21:30 h. Sandra Montserrat i Carles Segura (Universitat d'Alacant): «Model fonètic estàndard: reflexions i pràctica educativa»

DISSABTE, 7, NOVEMBRE, 2009

9:00-13:00 h. Josep Escolano (Universitat d'Alacant): «Seqüències educatives per a aprendre la norma lingüística»

13:15-15:30 h. Brauli Montoya (Universitat d'Alacant; Institut d'Estudis Catalans): «El català global»

Certificació del Secretariat d'Estudis de la UA, convalidable per 2 crèdits de lliure elecció curricular.

Aquestos crèdits són computables també per a l'obtenció del Certificat de Capacitació Docent i el Diploma de Mestre en Valencià

Certificació de l'Institut de Ciències de l'Educació (ICE) de la Universitat d'Alacant (30 hores). Per a obtenir aquest certificat caldrà fer un treball-memòria sobre els continguts del curs, tutoritzat per qualsevol dels membres del Comitè Organitzador.

Taller amb T de Teatre

Entrevista a Tomàs Mestre

SANDRA MONTSERRAT
Filologia Catalana



L'actor Tomàs Mestre fa més de 20 anys que recorre els escenaris del País Valencià i en fa 15 que va formar Saineters, un dels grups de teatre d'Alacant més consolidats i coneguts arreu del territori. Ara ja crea escola: és des de fa cinc anys el director de l'Aula de Teatre Universitari. Acompanya l'alumnat en el procés d'aprenentatge actoral i el fa arribar a la construcció del personatge pel camí —el *Do*— de la subtileza, la descoberta, la disciplina i l'esforç. No és un director judge, és un director Mestre.

1. Com i quan comença l'Aula de Teatre?

L'Aula de Teatre comença el curs 2003-2004. És una iniciativa del Secretariat de Cultura de la Universitat d'Alacant que recull la voluntat d'un grup de professors d'acostar la Universitat a l'àmbit lingüístic propi. I ja era l'hora, perquè el teatre en la UA portava ja molts anys i calia oferir un taller de qualitat no solament perquè hi participaren els alumnes en la llengua pròpia, sinó també per a donar veu als autors catalans i valencians. Era el moment de començar a veure'ls representats en la seua llengua.

2. Quin perfil d'actors amateurs s'apunta al taller?

És molt curiós observar com aquesta iniciativa que en principi es podria pensar que pot interessar més l'alumnat que parla valencià o que és de lletres o que senzillament té gust per l'art en general, s'ha convertit amb el pas dels anys en un espai d'encontre entre alumnes amb inquietuds diverses. Hi ha qui vol iniciar-se en el coneixement del codi dramàtic com a forma d'expressió i comunicació; d'altres volen saber com usar la veu i el cos com a instruments d'experimentació... i totes aquestes inquietuds es donen en Filologia, Història, Òptica, Química, Publicitat, Magisteri...

3. En què consisteix l'aula? Hi ha taller? Hi ha càsting? Quin és l'objectiu de l'aula de teatre?

No fem càsting perquè pensem que un taller, una aula de teatre, ha de donar eixida, com ja he dit, a les inquietuds de molta gent. Vull dir: no es tracta tant de crear bons actors —que, també, si és possible— com de proporcionar un espai on s'oferisca a l'estudiant tècniques o estratègies d'expressió corporal, de dicció expressiva... Si haguérem d'enunciar-

lo en un únic objectiu general diríem que pretenem «afavorir el desenvolupament general de l'alumnat». El que passa és que ho fem utilitzant com a punt de partida l'obra de teatre, és a dir, tots els recursos susceptibles de ser conduïts en funció del joc dramàtic. Com ho diria més clar? Volem fomentar una actitud positiva quant al teatre no com un fet excepcional sinó com un mitjà que ens ajuda a la comprensió d'idees, de fets, de sentiments, d'actituds i de situacions diverses.

4. Aquesta escola d'actors serveix de plataforma per a produir actors professionals?

Indubtablement. Històricament així ha sigut també en la resta d'aules com l'Aula de Teatro o l'Aula de Teatro Clásico. Ara, després d'uns quants anys (cinc anys ja!) també nosaltres en l'Aula de Teatre assolim el nivell actoral perquè alguns alumnes intenten el pas definitiu cap a la professionalització. Per posar un exemple, en l'últim muntatge de Saineters, «Pare la burra! El Mus...si cal», dirigit per Andrés Vinaches, dels huit actors que hi participen, quatre són *viejos roqueros* —més per l'edat que per una altra cosa, *ha ha ha!*— i els altres quatre membres del

repartiment han eixit de l'Aula de Teatre de la Universitat. És un goig personal veure com fer una aula de teatre, un taller d'aquest tipus, serveix també per als alumnes que tenen com a objectiu ser actors professionals. I és especialment satisfactori que alguns no siguin exactament actors sinó que he tingut alumnes que han derivat cap a la il·luminació i sonorització o l'escenografia. I això demostra una vegada més que el teatre és un art

Volem fomentar una actitud positiva quant al teatre no com un fet excepcional sinó com un mitjà que ens ajuda a la comprensió d'idees, fets, sentiments, actituds i situacions diverses...

interdisciplinar... Ah! qui m'haguera dit mai a mi que en una obra de teatre tinguérem també alumnes de Magisteri musical tocant instruments en directe? Una passada...

5. En aquests cinc anys quines obres heu fet? Quina ha estat la vostra trajectòria?

La primera obra que vaig dirigir ací fou



«Aquesta iniciativa s'ha convertit en un espai d'encontre entre alumnes amb inquietuds diverses»



Això..., o no? basada en textos de Sergi Belbel, Paco Mir, Isabel-Clara Simó... Ja aquell any un dels protagonistes, Ignacio Chillón —ara, tècnic de llum i so—, va guanyar el premi al millor actor en el certamen de teatre Palmireno-Caja Negra. I en la Mostra de Teatre de la Vila de Mislata premiaren a com a millor actriu de repartiment a Elena Candela —ara actriu professional— i també fou premiada com a millor obra. Així que ja l'inici de l'Aula de Teatre fou explosiu. I ha continuat així. L'any 2005 vam fer *Dakota* de Jordi Galceran, que vam representar fins i tot a París! Vicent Camps —ara professor d'Òptica— va guanyar el premi al millor actor de repartiment, Vila de Mislata. Després vingué *Call Center* de Marc Angelet, que fou codirigida per una directora cubanocatalana, Marieta Sánchez, i que ens va permetre viatjar també per tot el territori. El curs 2007-2008, amb *En cap cap cap*, basada en textos del teatre de l'absurd, vam aconseguir el tercer premi a la millor obra en Alacant a Escena. I, finalment, aquest



És com si el teatre atrapara eixa part nostra que amb el pas dels anys ha quedat amagada, però que és intrínseca: el joc. No debades, el Teatre és un joc assajat moltes vegades.

El curs passat hem recorregut el país amb *Antaviana*, de Pere Calders, adaptada per Dagoll Dagom. Una experiència realment inoblidable, amb més de 20 actors de l'Aula de Teatre damunt de l'escenari! Amb aquesta obra hem arreglat un premi al millor actor de repartiment, per a Joan Lluís Moreno, i dues nominacions a millor actor i actriu de repartiment en la mostra de Teatre de Mislata. *Buffff...* és una trajectòria llarga,



veritat? Qui ho havia de dir!

6. Quina obra prepareu enguany?

Morir (o no) de Sergi Belbel. Crec que hem assolit amb aquests anys el nivell actoral suficient (fruit de la dedicació, implicació, disciplina i esforç) com per a afrontar un text d'aquestes característiques. Un text que jo em plantege com un mescla de drama, comèdia i tragèdia. A partir d'una idea primària, morir, s'acolorirà i es perfumarà d'acord amb el treball que portem a terme en l'Aula de Teatre. L'obra s'estrenarà en el Paranimf de la Universitat al mes de maig. Ara bé, és possible que, com la resta d'anys, tinguem el compromís de representar

la UA dins de la Xarxa d'Universitats Joan Lluís Vives i després de ciutats com ara Barcelona, Lleida o Castelló, enguany viatjarem amb l'obra a Perpinyà.

7. Quin és el futur de l'aula de teatre?

El futur és TEATRE. Treball, Esforç, Ànim, Talent, Raó i Èxit. Amb aquesta combinació màgica continuarem fet dos tipus de tasques. Una cap a fora i una altra cap a dins. Vull dir, d'una banda exposarem per tot el territori el muntatge de cada any. Enguany, com ja hem dit *Morir (o no)* de Sergi Belbel. De l'altra, participarem en qualsevol de les iniciatives que la Universitat ens propose. Durant els cursos passats, per exemple, hem fet dos espectacles que ens ha demanat el Departament de Filologia Catalana. L'any 2005 vam



l'actual on han pres massa força les teories com aquella que diu que tot el que es fa ha de tenir una compensació, diguem-ne, material, l'Aula de Teatre és un espai on es demostra tot el contrari. Pots dir, home! Ixés en una obra fent d'actor! doncs, mira, hi ha alumnes que no ixen, després d'haver fet el taller, perquè hi ha massa gent, per exemple. I no els importa en absolut! De sobte es presenten voluntaris per a pensar el vestuari, per ajudar la direcció, per a muntar l'escenari, per ajudar els companys a aprendre el paper... aquesta és l'actitud. I sobretot veus com la gent, els adults, es trobem amb ells mateixos. És com si el teatre atrapara eixa part nostra que amb el pas dels anys ha quedat amagada, però que és intrínseca: el joc. No debades, el Teatre és en realitat un joc assajat moltes vegades que ens permet jugar a ser un altre, experimentar i compartir els sentiments, les actituds... Tot això acostua l'alumnat a l'Aula de Teatre i és el que més m'interessa.

fer *De Dietaris* sobre de textos de Pessoa, Pla, Annais Nin, Fuster, en ocasió d'un congrés sobre dietarística. I en 2006 vam crear *1, 2, 3 Molins* sobre textos de Manuel Molins, al qual se li dedicà un simposi ací en la UA. També hem participat en el Taller de Monòlegs de l'any passat, entre altres coses.

8. Què et va moure i què et mou a dirigir l'Aula de Teatre ací en la Universitat?

Amb els anys m'he adonat que em mou el factor humà. A través del Teatre he trobat gent en la Universitat que fa una cosa solament pel gust de fer-la. Vull dir que, en un món com



Verd-grisós, gris-verdós

(o la reivindicació originària)

JOAN NAVE

Facultat de Filosofia i Lletres



La dona va eixir de la cova. Estava nerviosa. A l'exterior, va encendre, neguitosa, un cigarret. Fumava i caminava avant i arriere en un moviment pendular, repetitiu: tres passes cap avant, tres cap arriere. Pegava unes pipades fortes al cigarret i treia el fum amb potència, tot d'un impuls. Les mans se les posava a la cintura, en forma de cànter, i gesticulava amb el cap, sense parlar. Els moviments del cap i els gestos de la cara evidenciaven una forta activitat mental: pensava. Estava empenyada per alguna cosa i semblava que no trobava solució al seu problema.

El vent bufava fort i els ocells cantaven: xiu, xiu.

La dona va mirar cap a dins de la cova. No veia res. El contrast entre la intensa llum del dia (una llum forta, com si el sol estiguera acabat d'estrenar) i la foscor de l'interior feia que allà fora no poguera observar la causa del seu enuig. Va tirar el cigarret a terra i, en un moviment inconscient, el va apagar amb el peu, refregant-lo sobre la grava, sense recordar que anava descalça, cosa que va provocar



dues coses: que es cremara la planta del peu i que llançara un crit com si mai haguera cridat.

Fumar no l'havia calmada i, per això, va baixar la petita vall que la portaria, pocs minuts després de caminar, al riu que passava lluent i ple de peix al fons del barranc. Es va asseure sobre l'herba. Va contemplar tot el que l'envoltava, i li varen vindre ganes de plorar, però com no havia plorat mai, no va saber com començar i, per això, es va alçar, molt més nerviosa que al principi, i va arrencar a córrer cap amunt. Quan va arribar al punt de partida, davant la seua cova, no es va detindre, i va seguir pujant cap amunt. Cada volta estava més nerviosa. Anava ascendint marges, i com que escalava amb el cos nu, les argelagues se li enganxaven en la pell, però ella no s'aturava. En un punt pla del terreny, es va detindre a respirar un poc (ai, el tabac!) i va veure que el cim del tossal era a prop. Quedava menys. Sentia unes ganes immenses d'arribar a la carena.

El vent bufava fort i els ocells cantaven: xiu, xiu.

Quan va arribar dalt, va observar que des d'allí podia veure una gran extensió de territori, que, encara que no la calmava, ni li solucionava el problema, almenys li permetia veure que el món no s'acabava uns metres més enllà de la cova. S'havia passat la setmana dins la cova i ara se sentia alliberada, se sentia ella mateixa. Un poc més tranquil·la, va tancar els ulls, dreta com estava a la corona del tossal, i va respirar els flaires de la frígola, del romer, de les alfàbegues, de la ruda i de la terra roja assaonada. Una veu de dona la va treure del relax. Es va preocupar un poc perquè no l'havia sentida arribar. Va obrir els ulls i va reconèixer la figura de la dona major que li parlava. Era Déu:

—Hola Eva, m'alegre molt de veure't una altra vegada.

—Sí, hola, jo també me n'alegre.

Déu (la dona major) va mirar Eva i s'hi va acostar. La va abraçar, li va besar la galta i li va dir que què li passava, que la veia trista i contrariada. Eva es va ruboritzar i va baixar la mirada a terra, mig paralitzada. Déu li va agafar la mà i la va animar que li contara quin era el problema que tenia. Eva va començar

a dir-li a Déu que havia passat una setmana molt enutjada perquè, al huitè dia de la creació, ella (Déu) ho havia creat tot, les muntanyes, els rius, les coves, els peixos, els ocells que fan xiu xiu, el vent, però que quan havia arribat als colors, ho havia fet malament. Déu va alçar les celles, no perquè no consentira que ningú es ficara amb la seua obra, sinó perquè no entenia què volia dir la primera habitant del món. *Explica't un poc millor, per favor.* Eva li va explicar que s'havia adonat que no sols hi havia huit o nou colors, sinó que mesclant mesclant havia arribat a obtenir un ventall de tonalitats molt gran, que al principi es va posar molt contenta d'allò que havia creat sense l'ajuda de Déu, però que ningú l'havia alertada que açò podia passar i que ara es trobava amb un color situat entre el verd i el gris, a mig a mig, i no sabia com anomenar-lo, si verd grisós o gris verdós.

Déu va mirar la jove, fixament, amb una expressió entenedrida i girant un poc el cap va trobar la mirada acovardida d'Eva. Li va dir que no dubtava que allò li haguera passat de veritat aquells últims dies, però que sospitava que la cosa no anava per eixe camí. *Hi ha alguna cosa més, veritat? Tu no has pujat ací només per trobar una solució als teus colors, no?* Eva es va veure acorralada. *Què em dius del company que t'he buscat? Com s'ha comportat amb tu l'Adam estos primers jorns?* Eva va començar a plorar, com si n'haguera après de sobte. Davant els plors de la xica, Déu anava entenen-t'ho un poc millor. Es va fregar el llom amb les mans (feia temps que havia perdut aquella panxeta plana, tan rebonica) i va passar-li la mà pels cabells a la jove:

—Llavors...? Què em contes?

—No funcionarà- va dir Eva.

—Jo no vaig demanar que me'n portares cap, d'home. Jo estava tranquil·la. Feia la meua. Tenia la cova enllestida i eixia quan m'abellia, per aprendre coses del món o per gaudir del cant dels ocells.

—Sí, Eva, tot això és necessari, però tindràs ben aviat les teues necessitats. El cos, abans o després, et demanarà contacte.

—I quan arribe eixe moment no podré arreglar-me jo mateixa?



Déu sabia que per eixe camí no la convenceria, que era cert que calmar el desig de la carn no era una cosa indispensable de dues persones, i va fer servir, així, l'argument de la procreació.

—Eva, però si no jaus amb Adam, no vindran a aquest món més criatures com tu.

—I per què no les tens tu?

Eva es va alçar, fora de sí, i va començar a cridar fort:

—Per què he de ser jo qui suporto aquesta responsabilitat? Quina necessitat tinc jo de passar-me la setmana com l'he passada, que fins i tot m'ha prohibit que eixira de la cova a les nits a banyar-me al riu. I el súmmum, quan ja no he pogut més, ha sigut fa una estona, que volia per tot i per totes que em tapara la figa amb una fulla de parra!

Déu va comprendre dues coses: primer, que s'havia equivocat; i segon que no podia desfer l'home, no podia descrear-lo, i va sentir una immensa pena per Eva. Fou en aquell moment quan va arribar a la conclusió que tard o prompte hauria de crear les tavernes, la cervesa i els amigatxos de l'oficina.

Cinc dies a Lleida: XV Col·loqui de l'AILLC



ANDREU SENTI
Departament de Filologia Catalana

La segona setmana de setembre va tenir lloc a Lleida el XV Col·loqui de l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (AILLC). Durant uns quants dies es reuniren a la capital del Segrià estudiants i professors de diversos racons del món per parlar de tres temes prèviament proposats: el català i les llengües veïnes, la literatura i les arts i la llengua dels escriptors.

L'AILLC és la institució que aixopluga investigadors de tot arreu que comparteixen la llengua catalana com a objecte d'estudi, ja siga des del punt de vista lingüístic com literari. Cada tres anys se celebra un col·loqui organitzat per una universitat diferent: i s'alterna cada vegada una universitat estrangera i una del país. L'any 2006 el Col·loqui tingué lloc a Budapest i allà es decidí que el següent es faria a Lleida. I com que els anys passen tan de pressa, enguany ha estat el Departament de Filologia Catalana i Comunicació de la Universitat de Lleida (UdL) l'organitzador, amb Joan-Ramon Veny Mesquida al capdavant. I també molts alumnes de Filologia Catalana d'aquesta universitat hi han col·laborat.

I parlant d'estudiants, hem de dir que l'AILLC va oferir a l'alumnat i a joves investigadors deu ajuts de 300 euros. Va ser una llàstima que finalment només set joves es pogueren beneficiar perquè ningú més no ho va sol·licitar. Així que per al 2012, penseu si us interessa anar al Col·loqui de l'AILLC que se celebrarà a Salamanca i Madrid (UNED). Ja us avance que val molt la pena!

Des d'Alacant hi van anar molta gent: Malena Llorca, Sandra Montserrat, Carles Segura, Eduard Baile, Dari Escandell, Carles Cortés, Isabel Marcillas, Joan Borja, Joan Perujo, Marinela Garcia, Brauli Montoya, Rafael Alemany, Josep Lluís Martos, Carme Arronis, Hèctor Càmara, Josep M. Baldaquí, i jo mateix.

El congrés va comptar amb la presència de veus reconegudes que presentaren ponències ben interessants: Ramon Sistac, Juan Antonio Saura, Albert Hauf, Xavier Terrado, August Rafanell, Beatrice Schmid, Vinyet Panyella, Artur Quintana, Jaume Martí-Olivella i Eliseu

Trenc. Aquests reconeguts investigadors ens van parlar d'aspectes molt diferents com ara sobre toponímia ribagorçana, benasquès, traduccions, literatura medieval i contemporània, o del cinema català més recent.

Aquesta riquesa de temàtiques també la vam trobar de la mà de les 103 comunicacions que s'hi van pronunciar. Quant al primer bloc temàtic —el català i les llengües veïnes— s'hi presentaren comunicacions sobre fonètica, sintaxi, semàntica, morfologia, posant en relació el català amb l'occità, l'aragonés, el castellà o el sard. Sobre el segon eix del Col·loqui —la literatura i les arts— poguérem escoltar conferències sobre la literatura medieval, moderna, contemporània i avantguardista, sobre la relació de la literatura catalana i l'òpera, el teatre, el cinema, les arts plàstiques o la mitologia. I finalment, sobre el tercer pilar del Col·loqui, hi hagué intervencions sobre la llengua d'escriptors tan diversos com Martorell, Riba, Fuster, Palau i Fabre, Estellés, Puig i Ferrer, Caturla, Piera o Moncada.

Al costat de tota aquesta activitat intel·lectual, hi havia una completa programació més lúdica. Precisament, una d'aquestes activitats tingueren

relació amb el novel·lista Jesús Moncada. El primer dia vam assistir a la inauguració d'una exposició de pintura del prestigiós narrador de Mequinensa. L'acte comptà amb la presència de l'alcalde de la població natal de Moncada i de la germana de l'artista. A la nit, la Paeria de Lleida (és a dir, l'Ajuntament) ens va donar la benvinguda oficial a l'edifici històric on s'allotja, al carrer Major. Concretament, ens van col·locar al soterrani de l'edifici, però, tranquils!, que s'hi estava molt bé. És tot de pedra amb habitacles irregulars, connectats per petits corredors, amb una il·luminació tènue que li dona una ambientació misteriosa encantadora. Però no ens enganyem: el que més va agradar va ser el menjar i el beure, perquè tot era molt bo i ho vam ben assaborir!

En acabant, anàrem a la plaça de la catedral i, just al davant la curiosa Seu lleidatana, hi havia l'antic Hospital de Santa Maria. Un edifici equilibrat, senyorial i de gran valor: és pràcticament l'únic exponent del gòtic civil d'aquesta època que existeix a la Catalunya occidental. Al bell mig d'un típic pati català va tenir lloc un espectacle amb música i poesia per part d'Emília Rovira, Josep Lluís Boix i Miquel Hortigüela. Els organitzadors van encertar de nou amb l'indret

destinat per a ser el marc d'aquest concert. Actualment, l'edifici és la seu de l'Institut d'Estudis Illerdens.

El segon dia, el dimarts 8, tingué lloc la primera taula redona, que tractava la llengua dels escriptors i que moderava el novel·lista Jaume Cabré. Cap al tard vam endinsar-nos a la ciutat. Els organitzadors ens van mostrar el centre històric, d'on hem de destacar la Seu Vella, amb l'espai claustr. Aquest conjunt monumental al capdamunt de la ciutat marca l'ordenament urbanístic de Lleida, alhora que és una imponent torre de guaita, un referent que sempre podem observar. Però sobretot és una mostra d'un bellíssim gòtic. Si visiteu Lleida, no oblideu acostar-vos-hi!

Dimecres va ser el torn del cinema, amb una taula redona a càrrec de Jaume Martí-Olivella. L'esbarjo, al vespre, va ser engrescador: unes lectures dramatitzades a partir de textos de Jesús Moncada arredonien l'homenatge a l'escriptor darrerament traspasat.

Finalment, dijous es va concloure el Col·loqui amb una conferència a càrrec de Eliseu Trenc, titulada: *El llibre, l'espai poètic privilegiat del diàleg text-imatge. D'Apel·les Mestres a Albert Ràfols Casamada*. Un sopar de comiat va donar per tancat el XV



Un còmic...



ART SPIEGELMAN, *Maus. Relat d'un supervivent*, Inrevés, Palma de Mallorca, 2006

Obra clau per al canvi lent de la percepció miop que sovint demostra l'intel·lectualisme envers el medi del còmic —el Pulitzer del 1992 n'és l'indici evident. *Maus: A Survivor's tale* és la crònica de l'holocaust filtrada a través dels records que Art Spiegelman arranca de la memòria de son pare, un jueu polonès emigrat als EUA en acabar el segon conflicte mundial. En les primeries dels anys 70, Spiegelman, hereu avantatjat de Robert Crumb, el *pope* de l'*underground* americà, inicia el seu *magnum opus* mitjançant breus entregues a través del comic-book *Funny Animals* i el continua, ja en la segona meitat de la dècada, en *RAW*, magazín de creació pròpia —i en el qual es donarà a conèixer més avant Chris Ware, tal vegada el dibuixant cabdal dels últims vint anys gràcies a *Jimmy Corrigan, the Smartest Kid on Earth* (2000), serialitzat abans en l'antologia *Acme Novelty Library*. Aquest *Maus* primigeni és una creació dura i crua, reivindicativa i dolorosa, essencialment bastida sobre un traç agressiu i detallat a la manera, precisament, de Crumb, el pare del còmic alternatiu citat suara. Quan, entre el 1986 i el 1991, l'obra es publica finalment en 2 volums, fet que contribueix, sens dubte, a l'èxit de l'etiqueta *novel·la gràfica* —en voga per la popularització que en fa *A Contract with God and Other Tenement Stories* (1978), de Will Eisner—, *Maus* no ha renunciat a aquell tret de dolorosa i catàrtica revelació de les misèries humanes, però ha reduït substancialment el grau de sentimentalisme vacu —és un treball que fereix sense caure en la llàgrima fàcil de, posem per cas, *La vita è bella* (1997)— gràcies a un dibuix ara força més brut, gairebé lleig i, sols aparentment, descurat: es tracta d'una estètica que naix de les entranyes per a reflectir conceptualment la matèria horrible de què es parteix. L'altre factor notable, ja present en l'època del serial però ara definit en tot el seu esplendor, és la tria per part de Spiegelman de representar els col·lectius com a animals antropomorfitzats —l'exemple més cridaner: els jueus presenten la forma de rates i els nazis, de gats—, decisió que, si bé inicialment pot alienar els lectors, revela progressivament la seua condició d'element clau per a arribar a un simbolisme universal que hauria estat impossible amb receptes figuratives convencionals: és el triomf de la iconicitat. A més a més, tots dos components, l'estètica contrària a la bellesa academicista i el rebuig a la figuració humana, permeten Spiegelman de prendre distància respecte a la història d'un pare a qui s'estima però a qui, igualment, no s'està de perfilar amb actituds racistes —ara amb la població negra dels EUA— no gaire diferents a les que dugueren a l'extermini jueu. Perquè *Maus* és, certament, una ullada valuosa sobre una de les majors aberracions de la humanitat —tal vegada sols se li compara, per un punt d'actitud estoica davant el patiment, la imprescindible *Se questo è un uomo* (1947), de Primo Levi—, però és, com a lectura subterrània que emergeix cada vegada amb més evidència a mesura que llegim, un inquietant exercici d'exorcisme de la culpa que Spiegelman, com tants altres fills de supervivents a la *sho'ah*, sent dins el cor.

EDUARD BAILE
Filologia Catalana



SeXe

JORDI DOMÈNECH
Facultat de Filosofia i Lletres



D'un pollastre sense daurar...

Comencem el curs amb parella nova, vella, o simplement, sense ella. Al mes de setembre es produeixen més del 25% de separacions. Així que, si heu trencat el vostre amor, no us preocupeu, és totalment normal. A l'estiu, on tota cuca viu, les parelles es formen o se separen, serà la calor? La roba d'estiu? He de confessar que desitjava l'arribada del nou curs per a retrobar la tranquil·litat passional i reprendre'n l'amorosa. Serà com començar de nou, però amb qui?

Bé, començaré amb la primera experiència del meu estiu. Va passar a principis de juny, en plena època d'exàmens, i amb la necessitat vital d'alliberar tensions. L'anomenaré Sr. Pollo. Em va convidar a casa seua a sopar i a dormir. Total que, allà vaig jo amb el meu millor modelet i una bona botella de vi. D'entrant serveix un assortiment d'embotits de marca blanca i formatge. Per sopar havia fet pollastre al forn, però no estava la pell daurada, i a més estava farcit amb una taronja. NOTA: D'un pollastre sense daurar, res es pot esperar. I, el millor plat de tots, les postres, que resultaven ser una taronja o una poma Golden, a elegir. Si el sopar va ser això, tan ordinari, imagineu-vos com va ser el sexe... dolent, de debò. És evident que no he tornat a veure'l.

Així que com a consell us diré que, si algú us convida a menjar, procureu que tinga bona mà a la cuina, si no, més val que us convide a un restaurant. Perquè si el sexe no és bo, almenys que ho siga el sopar.